

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 maja 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w sprawie znak (...) odmówił L. J. (1) prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Decyzja została wydana na podstawie art.57 i art.12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2013 roku, poz.1440 ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż ubezpieczona nie spełnia jednego z warunków do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, określonego w art.57 ust.1 punkt 1 ww. ustawy, bowiem zgodnie z orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 18 czerwca 2014 roku nie jest osobą niezdolną do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła ubezpieczona L. J. (1). Podała, iż ze względu na stan zdrowia miała 18 operacji, ostatnie polegały na wymianie stawów biodrowych. Pomimo tych operacji stan zdrowia nie poprawił się. Nadal odczuwa dolegliwości bólowe stawów kolanowych, bioder kręgosłupa, ma problemy z poruszaniem się. Nadto podała, iż jej wydajność zawodowa jest bardzo niska. Pomimo prób przekwalifikowania na różne zawody począwszy od krawiectwa, prac manualnych nie jest w stanie sprostać wymaganiom z powodu swojego stanu zdrowia.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona L. J. (2) urodziła się w dniu (...). Ma wykształcenie średnie, ogólne. Pracowała jako szwaczka, sprzedawca, prowadziła działalność gospodarczą – szkołę nauki jazdy, kiosk z gazetami. Ostatnio, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku ubezpieczona prowadziła własną działalność gospodarczą. (okoliczności bezsporne)

Od 16 czerwca 2011 roku ubezpieczona ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności na stałe, z powodu chorób narządów ruchu. Ubezpieczona może wykonywać pracę w warunkach pracy chronionej, z ograniczeniem znacznego wysiłku fizycznego, dźwigania i chodzenia. (orzeczenie – k.51)

Od 30 czerwca 1999 roku ubezpieczona miała przyznaną rentę w z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a od dnia 1 lutego 2002 roku do 31 maja 2007 rok z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Od 1 czerwca 2007 roku do 30 czerwca 2014 roku ubezpieczona miała przyznaną rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. (decyzje – k.42, 45, 47, 48, 51, 62, 79, 105 akt ZUS)

W dniu 6 maja 2014 roku ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. (wniosek – k.111 akt ZUS)

Lekarz orzecznik w orzeczeniu z dnia 29 maja 2014 roku ustalił, iż ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy. Po rozpoznaniu sprzeciwu ubezpieczonej komisja lekarska ZUS również nie stwierdziła niezdolności do pracy. (orzeczenia – k.115, k.125 akt ZUS)

Ubezpieczona choruje od dzieciństwa z powodu zwichnięcia obu stawów biodrowych. Miała przeprowadzonych 16 zabiegów operacyjnych, w 2002 roku alloplastykę lewego stawu biodrowego, a w 2003 roku alloplastykę prawego stawu biodrowego. (opinia biegłego ortopedy – k.12 15)

Ubezpieczona porusza się przy wspomaganii kulą łokciową, chód bez kul jest możliwy z pogłębieniem utykania na prawą kończynę dolną.

Obecnie u ubezpieczonej rozpoznano stan po obustronnej plastyce obu stawów biodrowych z upośledzeniem funkcji i zespołem bólowym, skrzywienie boczne kręgosłupa w odcinku lędźwiowym i zmianami zwyrodnieniowymi z

upośledzeniem funkcji i zespołem bólowym, zmiany zwyrodnieniowe obu stawów kolanowych, bez upośledzenia funkcji z zespołem bólowym. (opinia biegłego ortopedy M. S. – k.12-15, opinia biegłej z zakresu (...) – k.46-49)

Ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy, niezdolność ma charakter okresowy do dnia 30 czerwca 2019 roku. Przyczyną częściowej niezdolności do pracy są schorzenia narządu ruchu - stan po całkowitej protezoplastyce obu stawów biodrowych, z istotnym ograniczeniem czynności bioder, z zespołem bólowym biodra prawego oraz choroba zwyrodnieniowa obu stawów kolanowych z przewagą prawego, z zespołem bólowym i postępującym upośledzeniem funkcji chodu. Zmiany w stanie narządu ruchu ulegają progresji. (opinia biegłego ortopedy M. S. – k.15, opinia biegłej z zakresu (...) – k.48)

Rozpoznane u ubezpieczonej zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa lędźwiowego z okresowym zespołem bólowym, bez objawów powikłań korzeniowych nie powodują niezdolności do pracy. (opinia biegłego neurologa – k.10-11 odwrót, k.27-28)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z dokumentów w postaci wniosku o wydanie orzeczenia, orzeczenia lekarza orzecznika i komisji lekarskiej ZUS, decyzji ZUS, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W toku postępowania ubezpieczona zakwestionowała ustalenia lekarza orzecznika i komisji lekarskiej ZUS, wskazując, iż jest nadal niezdolna do pracy.

Celem weryfikacji stanowiska ubezpieczonej Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu neurologii, ortopedii oraz ortopedii i rehabilitacji. Sąd uznał wartość dowodową wydanych w sprawie opinii oraz podzielił, jako przekonujące, wnioski wypływające z ich treści. Opinie są rzetelne, zostały sporządzone zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym ich przedmiot. Do wydania opinii biegli dysponowali dokumentacją medyczną ubezpieczonej i przeprowadzili badanie. W ocenie Sądu opinie są wystarczająco szczegółowe i dają pełny obraz zmian zdrowotnych ubezpieczonej.

Żadna ze stron postępowania nie kwestionowała opinii biegłego neurologa.

Biegły ortopeda M. S. odniósł się w opinii uzupełniającej do zarzutów organu rentowego. Wskazał, iż ani lekarz orzecznik ani komisja lekarska ZUS nie uwzględnili w swoich rozpoznaniach innych chorób ubezpieczonej – skrzywienia bocznego kręgosłupa, zmian zwyrodnieniowych w odcinku lędźwiowo-krzyżowym oraz zmian zwyrodnieniowych obu stawów kolanowych. Biegły wyjaśnił, iż komisja lekarska ZUS nie wzięła pod uwagę zdjęć rtg miednicy z 17 czerwca 2014 roku, w których widoczne są cechy obluzowania komponent udowych obu protez, co może powodować konieczność reoperacji obu stawów biodrowych.

Również biegła E. B. wskazała, iż sprawność ubezpieczonej ulega systematycznemu pogorszeniu, a faktyczny stopień dysfunkcji został opisany przez komisję lekarską ZUS w orzeczeniu o częściowej niezdolności do pracy z 1999 roku. Biegła, podobnie jak biegły M. S. podała, iż komisja lekarska nie uwzględniła zmian zwyrodnieniowych stawów kolanowych i zmian zwyrodnieniowo-dyskopatycznych kręgosłupa, szczególnie w odcinku lędźwiowo-krzyżowym. Rozpoznanie to jest poparte badaniem klinicznym i radiologicznym z 17 czerwca 2014 roku. Dodatkowo biegła wyjaśniła, iż zakresy ruchu sztucznych protez pozostają na takim poziomie jak zostały implantowane.

Opinie biegłego ortopedy M. S. i biegłej w zakresie (...) są zgodne. Biegli wskazali, iż ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy do dnia 30 czerwca 2019 roku. W opiniach uzupełniających biegli wskazali, iż ani lekarz orzecznik ani komisja lekarska ZUS dokonując oceny stanu zdrowia ubezpieczonej nie wzięli pod uwagę zmian zwyrodnieniowych stawów kolanowych i dyskopatii odcinka lędźwiowo – krzyżowego kręgosłupa, mimo że te schorzenia były zgłaszane w zaświadczeniach o stanie zdrowia z 11 maja 2012 roku i 18 czerwca 2014 roku. Dodatkowo biegli wskazali, iż w obrazie rtg widoczne są cechy obluzowania trzpieni pod postacią podłużnych, linijnych przejaśnień z przewagą strony prawej co może powodować konieczność kolejnych operacji.

Po złożeniu opinii uzupełniającej przez biegłą E. B. pełnomocnik organu rentowego wniosł o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego ortopedy, podtrzymując dotychczasowe zastrzeżenia do opinii.

Postanowieniem z dnia 7 marca 2016 roku Sąd oddalił wnioski o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego ortopedy. Sąd nie podziela zarzutów podniesionych przez organ rentowy. Z opinii biegłych M. S. i E. B. wynika, że ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy, podstawy do orzeczenia częściowej niezdolności do pracy istniały już w dacie badania przez lekarza orzecznika ZUS i w dacie wydania decyzji. Uwzględnienie wniosku pełnomocnika organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego ortopedy, prowadziłoby jedynie do zbędnego przedłużania postępowania. W ocenie Sądu dotychczasowy przebieg postępowania pozwala na sformułowanie jednoznacznych wniosków orzeczniczych.

Należy też wskazać, iż dowód z opinii biegłego ma szczególny charakter. Korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych. Do dowodów tych nie mogą mieć zastosowania wszystkie zasady o prowadzeniu dowodów, a w szczególności art.217§1 k.p.c. W konsekwencji nie można przyjąć, że Sąd obowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym wypadku, gdy opinia złożona jest niekorzystna dla strony. W świetle art.286 k.p.c. Sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych lub z opinii instytutu, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas, gdy opinia złożona już do sprawy zawiera istotne braki, względnie też nie wyjaśnia istotnych okoliczności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974 II CR 817/73 niepublikowany), a taka sytuacja w niniejszej sprawie nie występuje. Odmienne stanowisko oznaczałoby, bowiem przyjęcie, że należy przeprowadzić dowód z wszelkich możliwych biegłych, by się upewnić, czy niektórzy z nich nie byłiby takiego zdania, jak strona. Potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art.57 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz.748) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełni łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność powstała w okresach wymienionych w cytowanym przepisie, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Brak choćby jednego z warunków wymienionych w art.57 ww. ustawy powoduje brak prawa do świadczenia.

W niniejszej sprawie spór między stronami ograniczał się do oceny stanu zdrowia ubezpieczonej pod kątem niezdolności do pracy.

Osobą niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania tej zdolności po przekwalifikowaniu (art.12 ust.1-3 ww. ustawy). Niezdolność do pracy (całkowita lub częściowa) podlega ocenie w ramach pracy zgodnej z poziomem kwalifikacji.

W definicji niezdolności do pracy ustawodawca dał wyraz powiązaniu prawa do renty z rzeczywistą znaczną utratą zdolności do pracy zarobkowej jako takiej, a częściową niezdolność do pracy powiązał z niezdolnością do pracy w ramach posiadanych kwalifikacji, przy uwzględnieniu możliwości i sprawności niezbędnych do dalszego zaangażowania w procesie pracy, zaakcentował istnienie potencjalnej przydatności do pracy. Chodzi zatem o zdolność do pracy zarobkowej nie tylko jako zdolność do wykonywania dotychczasowej pracy, ale zdolność do podjęcia pracy

w ogóle, z uwzględnieniem rodzaju i charakteru dotychczas wykonywanej pracy, poziomu wykształcenia, wieku, predyspozycji psychofizycznych.

Zdolność do pracy ma dwa elementy: biologiczny (ogólna sprawność psychofizyczna) i gospodarczy (przydatność na rynku pracy). Należało zatem ustalić, czy ubezpieczona jest zdolna do wykonywania pracy w dotychczasowy pełnym zakresie, czy jej kwalifikacje pozwalają na wykonywanie innej pracy, czy dla utrzymania aktywności zawodowej konieczne jest przekwalifikowanie. Brak możliwości wykonywania dotychczasowej pracy nie jest wystarczający do stwierdzenia częściowej niezdolności do pracy, gdy jest możliwe podjęcie innej pracy (w swoim zawodzie, bez przekwalifikowania lub gdy rokowanie co do przekwalifikowania jest pozytywne).

Niezdolność do wykonywania dotychczasowej pracy nie jest kryterium niezdolności do pracy w rozumieniu art.12 ww. ustawy. Niezdolność do wykonywania dotychczasowej pracy jest warunkiem koniecznym do ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ale nie jest warunkiem wystarczającym jeżeli wiek, poziom wykształcenia, predyspozycje psychofizyczne dają podstawy do uznania, że jest możliwe podjęcie pracy w zawodzie albo po przekwalifikowaniu. W wyroku z dnia 8 września 2014 roku (I UK 431/14, Legalis nr 1330112) Sąd Najwyższy wskazał, iż „doniosłe znaczenie w konstrukcji częściowej niezdolności do pracy (której definicję zawiera art.12 ust.3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 748) ma podkreślenie, że chodzi o ocenę zachowania zdolności do wykonywania nie jakiegokolwiek pracy, lecz pracy „zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji”. R. legis wyodrębnienia tej przesłanki stanowi wyeliminowanie sytuacji, w których ubezpieczeni o wyższych kwalifikacjach po utracie zdolności do ich zarobkowego wykorzystania zmuszeni byłiby podjąć pracę niżej kwalifikowaną, do której zachowali zdolność, wobec braku środków do życia. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 września 2006 roku w sprawie I UK 103/06 (Legalis nr 87328) wskazując, iż ubezpieczony może być uznany za częściowo niezdolnego do pracy, gdy zachował zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (np. wymagającej niższych kwalifikacji lub niewymagających kwalifikacji) lecz jednocześnie utracił w znacznym stopniu zdolność do wykonywania pracy, do której posiada kwalifikacje.

O częściowej niezdolności do pracy nie decyduje sam fakt występowania schorzeń, ale ocena czy i w jakim zakresie wpływają one na utratę zdolności do pracy zgodnie z kwalifikacjami. Dotyczy to również schorzeń o przewlekłym charakterze, które występują u ubezpieczonej. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy. Częściowa niezdolność do pracy jest spowodowana stanem po obustronnej plastyce obu stawów biodrowych z upośledzeniem funkcji i zespołem bólowym, skrzywieniem bocznym kręgosłupa w odcinku lędźwiowym i zmianami zwyrodnieniowymi z upośledzeniem funkcji i zespołem bólowym, zmianami zwyrodnieniowymi obu stawów kolanowych, bez upośledzenia funkcji z zespołem bólowym. Schorzenia te ograniczają w znacznym stopniu możliwość wykonywania przez ubezpieczoną pracy zgodniej z poziomem kwalifikacji i powodują długotrwałą niezdolności do pracy zarobkowej. Ubezpieczona ma wykształcenie średnie ogólne, wykonywała pracę szwaczki, prowadziła też własną działalność gospodarczą – szkołę nauki jazdy, kiosk z gazetami (ostatnio w 2011 roku), z której zrezygnowała z uwagi na dolegliwości.

Reasumując ubezpieczona jest osobą częściowo niezdolną do pracy zgodnie z definicją wskazaną w art.12 ust.3 ww. ustawy, bowiem w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Ubezpieczona miała prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 30 czerwca 2014 roku.

Zgodnie z treścią art.13 ust.2 ww. ustawy niezdolność do pracy orzeka się na okres nie dłuższy niż 5 lat. Jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań do odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu niezdolność do pracy orzeka się na okres dłuższy niż 5 lat (art.13 ust.3 ww. ustawy).

Z ustaleń Sądu wynika, iż w przypadku ubezpieczonej częściowa niezdolność do pracy będzie trwała do 30 czerwca 2019 roku.

Wobec powyższego Sąd, na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 lipca 2014 roku do dnia 30 czerwca 2019 roku.

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w przypadku złożenia apelacji.
3. Doręczyć pełnomocnikowi ZUS kserokopię i zapis protokołów rozpraw.

29 marca 2016 roku